

کویر! ایران تاریخ و هویت ملت ماست

گویند آسمانش بهشتی زیباست اما گویم زمینش نیز دوزخی زیباست

مهرداد شفیق پور

نظیر ارگ ها، کاریزها، آب انبارها، کاروانسراها، باغات و ... که بر گرده این غول سیاه خفته بر فلات مرکزی ایران نقش بسته اند. منطقه کویری ایران عظمت بیکرانه مرموزی که پر از شگفتی و زیباییست و از همه مهمتر راز ماندن و بقای انسان ایرانی در آن و ایجاد سازه های شگفت انگیز بر روی این نقطه از زمین خشن و بی رحم که در خلال هزاره ها بدون تفاوت مانده است. به قول دکتر رضا شعبانی: (پژوهشگر تاریخ اجتماعی ایران) «راز این بقا، اراده و عشق خلل ناپذیر انسان ایرانی به این مرز و بوم است که دشواری های زندگی بر آن را درک می کند و به تلاش های بی نهایت خود برای گرفتن روزی از سینه چنین مام استخوانی و لاغر و تکیده ای قدر می گذارد و هم اجزاء زندگی بخش آن را می شناسد و برای مکیدن عصاره های حیات تدابیر ویژه ای به کار می گیرد سرزمینی جز بیابان بی گیاه و علف و ریگ روان و انباشته

کویر ایران به وصف نمی آید. به قول زنده یاد شریعتی: جایی که زمینش دوزخ و آسمانش بهشت است. لذا برای دیدن زیبایی ها و شگفتی های آن باید رنج و مشقت سفر را به تن خرید تا آن را لمس و احساس کرد. دوزخی که تکه هایی واقعی از بهشت را در دل خود پنهان و برای ما و آیندگان به ارث گذاشته است. گزارش پیش رو در پی به تصویر کشیدن و اهمیت و دیده شدن گوشه هایی از مناطق کویری ایران از جمله کویر مرکزی (دشت کویر) و کویر لوط است که بخش گسترده ای از مناطق کویری ایران را در بر گرفته اند. بنابراین ایام نوروزی بهترین روزها برای دید و بازدید از مناطق کویری ایران شهرها و دهات حاشیه این کویرها و دیدن مناظر طبیعی و غیرطبیعی و سازه های بی نظیر ساخته دست انسان ایرانی

شب کویر! این موجود زیبا و آسمانی که مردم شهر نمی-شناسند...

شب کویر به وصف نمی آید آرامش شب که بی درنگ با غروب فرامی رسد. روز زشت و بی رحم و گدازان و خفه کویر می میرد و نسیم سرد و دل انگیز غروب آغاز شب را خبر می دهد. شبهای تابستان دوزخی کویر شب های خیال پرور بهشت است. مهتابش سرد و باز و مهربان است و لبخند نوازشگر خدا.»

آنچه در کویر می روید گز و تاق است.

این درختان بی باک صبور و قهرمان که علیرغم کویر بی نیاز از آب و خاک و بی چشم داشت نوازشی و ستایشی، از سینه خشک و سوخته کویر، به آتش سر می کشند و می ایستند

«درختان شجاعی که در جهنم می رویند»

اینان برگ و باری ندارند، گلی نمی افشانند، ثمری نمی توانند داد، شور جوانه زدن و شوق شکوفه بستن و امید شکفتن، در نهاد ساقه شان یا شاخه شان،

می خشکد، می سوزد و در پایان،

به جرم گستاخی در برابر کویر، از ریشه شان

بر می کنند و در تنورشان می افکنند.

در پایان ادامه گزارش را اختصاص می دهیم به نمایش تصاویری ضبط شد از آثار طبیعی و غیرطبیعی کویر ایران در طول سالهای ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۷.

از کوههای سرد و خشک و تسلیم ناشدنی است، به چشم ایرانی بهشت برین و روضه رضوان است.»

همچنین زنده یاد دکتر علی شریعتی با ایجاد پیوند تاریخ اجتماعی ایران با این زیست بوم به زیبایی تمام در توصیف آن می گوید: «کویر نه تنها نیستان من و ما است که نیستان ملت ما است و روح و اندیشه و مذهب و عرفان و ادب و بینش و زندگی و سرشت و سرگذشت و سرنوشت همه ماست. کویر! «این تاریخی که در صورت جغرافیا ظاهر شده است»...»

کویر! آنجا که همواره طوفان خیز است و همواره آرام؛ همیشه در دگرگون شدن است و هیچ چیز دگرگون نمی شود؛ همچون دریا است، اما، نه دریای آب و باران و مروارید و ماهی و مرجان، که دریای خاک و شن و غبار و مار و کلباسه و سوسمار...

آنچه در کویر می روید گز و تاق است. این درختان بی باک صبور و قهرمان که علیرغم کویر بی نیاز از آب و خاک و بی چشم داشت نوازشی و ستایشی، از سینه خشک و سوخته کویر، به آتش سر می کشند و می ایستند و می مانند. هر یک رب النوعی! بی هراس، مغرور، تنها و غریب، گویی سفیران عالم دیگرند که در کویر ظاهر می شوند «درختان شجاعی که در جهنم می رویند» اینان برگ و باری ندارند، گلی نمی افشانند، ثمری نمی توانند داد، شور جوانه زدن و شوق شکوفه بستن و امید شکفتن، در نهاد ساقه شان یا شاخه شان، می خشکد، می سوزد و در پایان، به جرم گستاخی در برابر کویر، از ریشه شان بر می کنند و در تنورشان می افکنند و... این سرنوشت مقدر آنهاست.

کویر، این هیچستان پراسراری که در آن، دنیا و آخرت، روی در روی هم اند. دوزخ زمینش و بهشت، آسمانش ...

کویر طبس، حلوان نوروز ۱۳۹۷، عکس: مهرزاد شفیع پور، آوای همیاری

باغ شازده ماهان کرمان، نوروز ۱۳۹۲

باغ گلشن طبس، نوروز ۱۳۹۷

تصاویر ضبط شده: مهرزاد شفیع پور، آوای همیاری

باغ اکبریه بیرجند، نوروز ۱۳۹۶

باغ شهر تفت، استان یزد، نوروز ۱۳۹۶

طبس، بوستان امامزاده حسین بن موسی کاظم، نوروز ۱۳۹۶

باغ دولت آباد یزد، نوروز ۱۳۹۶

بافت تاریخی انارک اصفهان، نوروز ۱۳۹۷

طیس، نوروز ۱۳۹۶

طیس، نوروز ۱۳۹۶

تصاویر ضبط شده: مهرزاد شفیع پور، آوای همیاری

بافت تاریخی بشرویه، نوروز ۱۳۹۶

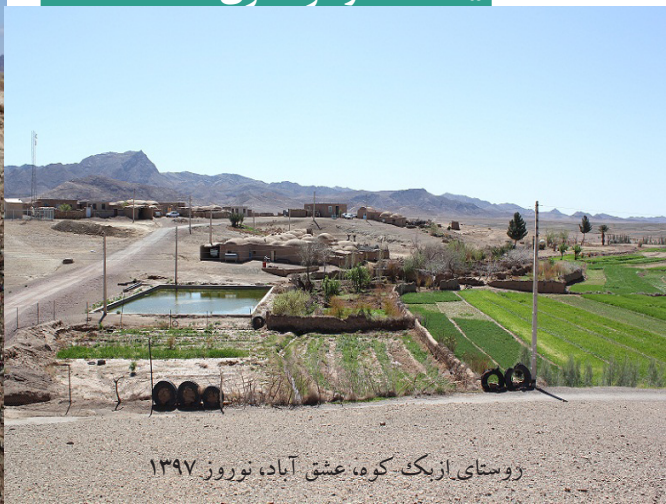
کرمان، نوروز ۱۳۹۲

بم، نوروز ۱۳۹۳

روستای ازبک کوه، عشق آباد، نوروز ۱۳۹۷

روستای ازبک کوه، عشق آباد، نوروز ۱۳۹۷

سنای اصفهک طیس، نوروز ۱۳۹۶

روستای اصفهک طیس، نوروز ۱۳۹۶

روستای اصفهک طیس، نوروز ۱۳۹۶

روستای ازبک کوه، عشق آباد، نوروز ۱۳۹۷

نائین، نوروز ۱۳۹۷

انارک اصفهان، نوروز ۱۳۹۷

میدان امیر چخماق: نوروز ۱۳۹۶

مناره مسجد تاریخانه دامغان نوروز ۱۳۹۶

بادگیر خانه تاریخی مستوفی، بشرویه، نوروز ۱۳۹۶

تصاویر ضبط شده: مهرزاد شفیع پور، آوای همیاری

طیس، امامزاده حسین بن موسی کاظم، نوروز ۱۳۹۶

نمایی از یک خانه تاریخی، بشرویه، نوروز ۱۳۹۶

کارگاه صنایع دستی، نائین، نوروز ۱۳۹۷

مناره مسجد جامع نائین نوروز ۱۳۹۷

ارگ کلاه فرنگی بیرجند، نوروز ۱۳۹۷

ارگ بم، نوروز ۱۳۹۲

دژ انارک اصفهان، نوروز ۱۳۹۲

کاروانسرای خراتق استان یزده نوروز ۱۳۹۶

ارگ کرمان، نوروز ۱۳۹۲

قلعه خراتق، نوروز ۱۳۹۶

کاروانسرای
سرایان نوروز ۱۳۹۶

تصاویر ضبط شده: مهرزاد شفیع پور، آوای همیاری

آب انبار سرایان، نوروز ۱۳۹۶

نمایی از مدرسه علیا شهر فردوس نوروز ۱۳۹۶

تصاویر ضبط شده: مهرزاد شفیعی پور، آوای همیاری

نمایی از آب انبار دارای بادگیر ناین، نوروز ۱۳۹۷

نمای بیرونی مدرسه علیا شهر فردوس نوروز ۱۳۹۶

بافت بلکانی معابر انارک اصفهان، نوروز ۱۳۹۷

ناین شهر آب انبارها، نوروز ۱۳۹۷

تصاویر ضبط شده: مهرزاد شفیع پور، آوای همیاری

روستای اصفهک، نوروز ۱۳۹۶

شهر تاریخی تون که بر اثر زلزله در سال ۱۳۴۷ به تلی از خاک تبدیل شد، نوروز ۱۳۹۶

این گذر نشان از خلاقیت، شور زندگی، احترام به طبیعت، حفظ و پاکیزگی محیط زیست، اخلاق مداری و قانع بودن مردمان این دیار دارد.

دشت نمک، خور بیابانک، نوروز ۱۳۹۶

نمایی از ریگزار و تپه های ماسه ای کویر اطراف طبس، نوروز ۱۳۹۶

نمایی از ریگزار و تپه های ماسه ای کویر حلوان طبس، نوروز ۱۳۹۶

دشت شوره زار و لم یزرع کویر مرکزی، مابین معلمان و جندق، نوروز ۱۳۹۶

